

Descripció i Recuperació de la Informació

Codi: 44748
Crèdits: 9

2025/2026

Titulació	Tipus	Curs
Arxivística i Governança de la Informació	OB	1

Professor/a de contacte

Nom: Andrea Rovira Bordonau

Correu electrònic: andrea.rovira@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit obligatori

Objectius

- * Aprofundir en el coneixement i en la pràctica de la tècnica arxivística de la descripció, indistintament del suport i format en què siguin elaborats els documents.
- * Aplicar tècniques i mètodes de descripció que permetin l'intercanvi de dades i de documents d'arxiu.
- * Adquirir les nocions elementals per a dissenyar i gestionar diferents sistemes de recuperació de la informació.

Resultats d'aprenentatge

1. CA18 (Competència) Avaluar els documents, els fons, les dades i la informació d'una organització.
2. CA19 (Competència) Desenvolupar sistemes de recuperació de la informació d'acord amb la tipologia de documents, informació i dades de l'organització.
3. CA20 (Competència) Elaborar els instruments de descripció i els esquemes de metadades d'una organització.
4. KA27 (Coneixement) Reconèixer la teoria i la pràctica de la descripció arxivística i la recuperació de la informació.
5. KA28 (Coneixement) Seleccionar sistemes i eines d'indexació de la informació, com ara els tesaurus i les ontologies.
6. KA29 (Coneixement) Reconèixer els instruments de descripció i les metadades de documents i informació.
7. SA21 (Habilitat) Aplicar les normes de descripció arxivística sobre fons, documents, dades i informació.
8. SA22 (Habilitat) Usar els sistemes i les eines d'indexació i recuperació de la informació.

Continguts

Unitat 1. Conceptes i principis bàsics:

- Conceptes bàsics
- Que és la descripció arxivística

Unitat 2. La normalització de la descripció arxivística:

- Estàndards internacionals: APPM, MAD, RAD, ISAD (G)
- El control d'autoritats i la norma ISAAR(CPF)
- ISDF i ISDIAH

Unitat 3. Normes autonòmiques

- Normes autonòmiques: MDM, NEDA, NOGADA
- Exemples d'estandarització: PARES, AtoM, Europeana, APE, entre altres
- NOBRADE, DGARQ, AIDA i altres normes
- ARANOR, GEODARA i altres exemples del territori espanyol

Unitat 4. La Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC):

- Principis i objectius
- Estructura de la NODAC
- Exemples: la descripció de fons, de grups de sèries i sèries i d'unitats documentals compostes i simples

Unitat 5. Metadades per a l'intercanvi d'informació:

- Tipus de dades i metadades
- ISO 23081
- Esquemes de metadades internacionals: Dublin Core, MoReq, AGRkMS, PREMIS, METS, entre altres
- Esquemes de metadades nacionals: e-EMGDE, SGAGD, e-SIGEDA
- Llenguatges d'intercanvi: EAD, EAC, EAG
- Arquitectura de sistemes i perfil d'aplicacions

Unitat 6. Sistemes de recuperació de la informació i indexació:

- Els instruments tradicionals: guia, inventari, catàleg, índexs
- Els llenguatges documentals. Tesaures i ontologies
- Programes de recuperació de les dades i informació
- Eines de recuperació de la informació. Exemples reals

Unitat 7. Les dades com a clau d'informació:

- Configuració de documentació a partir de les dades
- Interoperabilitat (NTI).
- Els portals de dades oberts. Pràctica de navegació i detecció d'errors
- Records in Context (RiC)

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats pràctiques de descripció i recuperació de la informació	20	0,8	CA19, CA20, KA27, KA28, KA29, SA21

Classes interactives (presencials i virtuals)	55	2,2	CA18, CA19, KA29, SA21
Tipus: Supervisades			
Treballs i exercicis pràctics individuals o en grup	20	0,8	CA18, CA19, CA20, KA27, KA28, KA29, SA21, SA22
Tipus: Autònomes			
Exercicis pràctics fora de l'aula (comentaris, opinions)	40	1,6	CA18, CA20, KA27, KA28, SA22
Lectura de textos i articles	25	1	KA27, SA21

* Es faran classes de desenvolupament temàtic que combinaran pràctica i teoria a forma igual, amb la idea que s'apliquin els conceptes de descripció i recuperació de la informació apresos a classe amb experiències pràctiques, tant de grup com individuals.

* Exercicis individuals i en grup a l'aula i fora de l'aula, que seran avaluable.

* Tutories individuals, quan s'escaigui.

Llengua de docència: català.

La incorporació de la perspectiva de gènere en aquesta assignatura permet identificar i corregir biaixos històrics en la descripció documental. A classe es generen reflexions a nivell teòric, però també a nivell pràctic, de tal manera que es fomenta l'ús d'un llenguatge no sexista per recuperar la informació i es procura posar exemples que permetin visualitzar col·lectius històricament marginats.

D'aquesta manera es vol contribuir en la creació de descripcions arxivístiques més justes, crítiques i representatives de la diversitat social que tenim.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats vinculades al temari	70	50	2	CA18, CA19, CA20, KA27, KA28, KA29, SA21, SA22
Exàmen final	30	15	0,6	KA27, KA28, KA29, SA21

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Per poder aprovar l'assignatura cal treure un mínim de 5 a l'exàmen i haver-se lliurat, com a mínim, 3 pràctiques.

Com a activitat de recuperació, es realitzarà un exercici pràctic de descripció, que permeti garantir l'assoliment dels objectius i competències de l'assignatura.

Segons la normativa vigent (art. 261):

1. El procés d'avaluació ha de contemplar sempre sistemes de recuperació, llevat de les pràctiques externes, els treballs de final d'estudis, i les assignatures que, pel seu caràcter eminentment pràctic, no ho permeten.
 2. Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
 3. Per participar al procés de recuperació el professor o professora responsable de l'assignatura pot exigir haver obtingut una qualificació mínima en la mitjana de l'assignatura. Aquesta qualificació no pot superar en cap cas el 3,5.
 4. El professor o professora responsable de l'assignatura, amb el vistiplau de la coordinació d'estudis i del centre, pot excloure del procés de recuperació aquelles activitats que, per la seva naturalesa, consideri que no són recuperables, sempre i quan no superin conjuntament el 50% de la qualificació final de l'assignatura.
- En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestetat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Bibliografia general

- * HEREDIA HERRERA, Antonia (1991). [Estado de la cuestión sobre instrumentos descriptivos y normas de descripción](#). Irargi.ArtxibistikaAldizkaria - RevistadeArchivística. 1991, núm. IV, p. 184-204.
- * CHABOT, Victorin (1991). Las normas de descripción en Canadá. Irargi. Artxibistika Aldizkaria - Revistade Archivística, núm. IV, p. 102-104.
- * STIBBE, Hugo (1992). Implementing the Concept of Fonds: Primary Access Point, Multilevel Description and Authority Control. Archivaria, núm. 34, p. 109-137.
- * KITCHING, Christopher. (1993). [La normalització de la descripció arxivística](#). Lligall, núm. 6, p. 43-55.
- * PIEYNS, Jean (1993). [Automatització dels instruments de descripció](#). Lligall, núm. 6, p. 57-78.
- * DUCHEIN, Michel (1998). [Le principe de provenance et la pratique du tri, du classement et de la description en archivistique contemporaine](#). Lligall, núm. 12, p. 87-100.
- * CARBAJO MARTÍN, Victoriano-Antonio (1999). [El proceso de la normalización: Los trabajos desarrollados por el CIA para redactar las normas ISAD\(G\) e ISAAR\(CPF\)](#). Tabula, núm. 4, p. 31-39.
- * MAFTEI, Nicolas (1999). [Requisitos de una aplicación informática para descripciones multinivel y representaciones en contexto](#). Tabula, núm. 4, p. 171-187.
- * MARTÍNEZ GARCÍA, Luís (1999). "Los principios de la descripción archivística". Boletín de la ANABAD, 49, nº1, p. 51-108.
- * TRAVESÍ de DIEGO, Carlos (1999). [La normalización antes de la norma: los Estados Unidos, Canadá y Gran Bretaña](#). Tabula, núm. 4, p. 11-29.
- * AGELET, Ferran; CARRASCAL, Andreu; MARTÍNEZ, Betlem (2001). [Recursos a Internet per a la descripció arxivística](#). Lligall, núm. 17, p. 89-114.
- * BOADAS, Joan i altres (2001). [La descripció arxivística a Catalunya: estat de la qüestió](#). Lligall, núm. 17, p. 23-46.
- * BONAL ZAZO, José Luis (2001). La descripción archivística normalizada: origen, fundamentos, principios y técnicas. Gijón. Ediciones Trea.

- * MARTÍN SUQUÍA, Ramón (2001). [Sistemas de recuperación de la información en los archivos: un análisis de situación y perspectivas](#). Lligall, núm. 17. p. 47-72.
- * STEVENSON, Jane (2004). Creación y entrega de descripciones archivísticas en el centro archivístico conocido como "Archives Hub". Tabula, núm. 7, p. 39-43.
- * VITALI, Stefano (2004). [El esfuerzo de normalización internacional](#). Tabula, núm. 7, p. 11-22.
- * URIBE, Francesc; GARCIA-FRANQUESA, Eulàlia (2005). [La interoperabilitat de les eines de descripció de museus, arxius i biblioteques](#). Lligall, núm. 24, p. 223-239.
- * MOYANO COLLADO, Julián (2013). "[La descripción archivística: de los instrumentos de descripción hacia la web semántica](#)". Anales de documentación, 16 (2).
- * REQUEJO ZALAMA, Javier (2015). Auge y caída de la descripción multinivel. Nuevo entorno multi-dimensional de la descripción archivística. [8 Jornadas Archivando](#): valor, sociedad y archivos: León, 5 y 6 de noviembre. Actas de las Jornadas / Javier González Cachafeiro (dir. Congr.), pp. 23-39.
- * LLANES PADRÓN, Dunia. (2016). [La Descripción Archivística En Los Tiempos Posmodernos: Conceptos, Principios y Normas](#). Marilia; Sao Paulo: Oficina Universitaria: Cultura Académica.
- * LÓPEZ FALANTES, Lola (2016). [Archivos en acceso abierto. Experiencias en nuestro país](#). Tria, 20, pp. 591- 615.
- * PÉREZ FUENTES, Carlos (2016). [Las normas españolas de descripción archivística](#). TFG Salamanca : Universidad de Salamanca, Facultad de Traducción y Documentación.
- * MORO CABERO, Manuela y LLANES PADRÓN, Dunia (2018). [La importancia de la normalización para el ejercicio profesional del archivista](#). Investigación Bibliotecológica: archivonomía, bibliotecología e información, Vol. 32, No. 74.
- * PERPINYÀ MORERA, Remei i CID-LEAL, Pilar. (2018). [Los portales de archivos españoles: transparencia, interoperabilidad y orientación a los usuarios](#). *Revista Española De Documentación Científica*, 41(3), e212.
- * REQUEJO ZALAMA Javier (2018). [Documentos en contexto. Las nuevas normas de descripción archivística y su aplicación en la administración digital. El archivo electrónico en la administración digital](#): 23 Jornadas de Archivos Universitarios 21-23 de junio de 2017, A Coruña / coord. por Xosé Luis Mínguez Goyanes, Llarina González-Solar, José Felipe Fernández López, pp. 27-41
- * LLANES PADRÓN, Dunia. (2019). [La descripción archivística, tiene tres propósitos: la gestión documental, la preservación de documentos y la reutilización de datos](#). Archivos.
- Normativa: ISAD (G) - AIDA - NODAC - MDM- NEDA - ISAAR (CPF) - EAD
- * HEREDIA HERRERA, Antonia (2015). [La norma ISAD\(G\) y su terminología. Análisis, estudio y alternativas](#). ANABAD Madrid: Arco/libros.
- * MUÑOZ FELIU, Miguel (1995). [ISAD\(G\) hacia un estándar internacional de descripción archivística](#). Métodos de información, núm. 8, p. 26-31.
- * MARTÍNEZ GARCÍA, Luis (1997). La Norma Internacional de Descripción Archivística, origen, principios y desarrollo. En Jornadas de archivos, bibliotecas e museos de Galicia. A Coruña: Xunta de Galicia.
- * ORTEGO, M. Pilar; BONAL, José Luis (1999). El control de autoridades y la normalización de los puntos de acceso en los archivos. Tabula, núm. 4, p. 41-68.
- * QUÍLEZ MATA, Julio Luis (1999). [L'aplicació de la norma ISAD\(G\) als fons parroquials de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona](#). Lligall, núm. 15, p. 259-287.

- * STIBBE, Hugo (1999). [Standardising Description: the Experience of using ISAD \(G\)](#). Lligall, núm. 12, p. 133-152.
- * BONAL, José Luis; GENERELO, Juan José; TRAVESÍ, Carlos (2000). ¿Para qué sirve un manual de descripción? El proyecto MDM. Archivamos. 2n i 3r trimestre 2000, núm. 36-37, p. 16-21.
- * COMITÈ NODAC (2001). El projecte de norma de descripció arxivística de Catalunya. Projecte NODAC. Butlletí informatiu de l'Associació d'Arxivers de Catalunya. octubre-desembre, núm. 62, p. 1.
- * KIESLING, Kristi L.R (2001). [Descripción Archivística Codificada \(EAD\): desarrollo y potencial internacional](#). Lligall, núm. 17, p. 73-88.
- * KRISTIANSSON, Göran (2004). El uso de EAD y EAC en el sistema de información archivística (ARKIS) el Archivo Nacional Sueco. Tabula, núm. 7, p. 45-53.
- * VITALI, Stefano (2001). [El desenvolupament d'estàndards de descripció internacionals i la segona edició de la norma ISAD\(G\)](#). Lligall, núm. 17, p. 13-22.
- * LATORRE TAFANELL, Roser (2004). La ISAD(G) y la gestión documental. En XV Jornadas de archivos municipales de Madrid: la descripción multinivel en los archivos municipales: la norma ISAD(G). Móstoles.
- * SERCHS i SERRA, Jordi (2004). El sistema AIDA y el método de descripción documental del Ayuntamiento de Barcelona. Tabula, núm. 7, p. 143-150.
- * HEREDIA HERRERA, Antonia (2006). "[La norma española de descripción archivística \(NEDA\): reflexiones](#)". Boletín de la ANABAD, t. 56, nº 2, p. 11-30.
- * MENNE-HARITZ, Angelika (2007). [Les normes d'intercanvi d'informació com a eina de comunicació bàsica](#). Lligall, núm. 26, p. 221-242.
- * GRANGE, Didier (2008). De la teoría a la práctica: reflexiones en torno a la puesta en marcha de ISAAR (CPF) y de EAC en el Archivo de la Ciudad de Ginebra. Tabula, núm. 11, p. 179-194.
- * GRUPO DE TRABAJO DE ARCHIVEROS DE GALICIA (2008). Otra aportación a la normalización: la norma galega de descripción archivística (NOGADA). Tabula, núm. 11, p. 113-130.
- * AGENJO BULLÓN, Xavier y HERNÁNDEZ CARRASCAL, Francisca (2016). "[EAD 3, registros de autoridad, datos abiertos y linked open data](#)". Tabula, n. 19, pp. 331-348.
- * RODRÍGUEZ, José Iván (2017). [El control de autoridades en archivística: una necesidad en aumento](#). Archivoz

Llenguatges documentals - Tesaures - Ontologies

- * SLYPE, Georges van (1991). Los lenguajes de indización: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales. Madrid: Fundación Guzmán Sánchez Ruipérez: Piramide.
- * SANTOS CANALEJO, Elisa Carolina de (1998). [La indización en la recuperación de la información](#). Lligall, núm. 12, p. 116-131.
- * MARTÍN SUQUÍA, Ramón (2001). [Sistemas de recuperación de la información en los archivos: un análisis de situación y perspectivas](#). Lligall, núm. 17, p. 47-69.
- * MERLOS, Mª Magdalena, VILLARREAL, Eugenio (2001). [El tesauro de archivos municipales. Método y experiencias del grupo de archiveros municipales de Madrid](#). Lligall, núm. 17, p. 151-164.
- * GIL LEIVA, Isodoro (2008). [Manual de indización. Teoría y práctica](#). Ediciones Trea.
- * QUÍLEZ MATA, Julio Luis (2011). "Aproximació a les ontologies: definició i construcció. Aplicacions en el camp de l'Arxivística". Lligall, núm. 32, p. 105-156.

* SÁNCHEZ-CUADRADO, Sonia; COLMENERO-RUIZ, María Jesús; MOREIRO, José-Antonio (2012). [Tesauros: estándares y recomendaciones](#). El Profesional de la Información, mayo-junio, v. 21, n. 3, pp. 229-235.

* CUADRADO BENÍTEZ, Maribel. [Llenguatges documentals](#)

Programari

El campus virtual serà l'espai de relació amb l'alumnat i per a les classes virtual s'utilitzarà el programa TEAMS.

Durant les classes es veuran diferents programes i gestors documentals com a exemples de casos reals d'utilització de metadades i descripcions arxivístiques online.

Grups i idiomes de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	tarda